

Maisemamaalaus venäläisessä taiteessa

Venäjän taiteen yleiskatsaus

Venäjän varhaisimmasta taiteesta ”vastasi” bysanttilainen kirkko, joka rakennutti hienoja kirkkoja kupoleineen. Kirkot koristeltiin seinämaalauksin ja ikonein, jotka alussa olivat kreikkalaisten tekemiä. Muinaisvenäläiset taide-esineet ovat peräisin 1000-luvun lopulta 1600-luvun loppuun saakka. Keskiajan taide Venäjällä koostui mosaiikista, seinämaalauksista ja ikoneista. Valitettavasti useiden muinaisten maalajien nimet ovat jääneet tuntemattomiksi.

1600- ja 1700-luvun vaihteessa käytiin kulttuurin alalla kamppailua uskonnollisten rajoitusten poistamiseksi taiteesta. Siihen myötävaikuttivat Pietari I:n uudistukset. Reaalisen maailman kuvauksessa taiteilijoiden huomio kohdistui ihmiseen. Muotokuva kehittyikin 1700-luvun taiteen keskeisimmäksi lajiksi. Pietari I:n ajan suurimpana taiteilijana pidetään Ivan Nikitiniä (n.1688-1741). Muita sen ajan taiteilijoita olivat mm. Andrei Matvejev, Carlo Bartolomeo Rastelli, Ivan Visnjakov, Aleksei Antropov, Fedos Stsedrinin. Katariina Suuren aikaisia maalareita puolestaan olivat Borovikovski ja Dmitri Levitski.

Kuvassa Katariina Suuri Borovikovskin maalaamana 1794

Belozerskin Hellyyden Jumalanäiti 1200-luku

1800-luvulla venäläinen taide huomioitiin maailmalla. Ensimmäinen kansainvälinen venäläistaiteilija oli Karl Brjullov (historiallisia aiheita) ja hänen jälkeensä tulivat Aleksandr Ivanov ja Aleksei Venetsianov. 1800-luvulla taiteilijoiden piiriin alkoi muodostua ryhmittymiä.

”Vaeltajat” halusivat tuoda taiteen kansan luokse ja yrittivät intohimoisesti välttää kansainvälistymistä ja palauttaa aidon venäläisyyden taiteeseen. Vaeltajat eli peredvižnikit tai kiertävät maalarit olivat Venäjän maalaustaidetta uudistanut realistinen koulukunta 1800-luvun lopussa ja 1900-luvun alussa. Liikkeen perustajajäsenet katkaisivat välinsä Venäjän taideakatemiaan ja perustivat akateemisista rajoitteista vapaan koulukunnan. Suuntauksen teoksissa on mukana vahva sosiaalinen ja poliittinen ulottuvuus ja heidän tärkein metodinsa oli kriittinen realismi. Vaeltajia” olivat mm. Ivan Kramskoi ja Ilja Repin. Toinen ryhmittymä ”Taiteen maailma” taas vastusti taiteen yhteiskunnallista pyrkimystä ja toimi periaatteella ”taidetta taiteen vuoksi”. Tästä ryhmästä kuuluisuuteen nousivat mm. Mihail Vrubel, Valentin Serov ja Isaak Levitan.

Maisemamaalarit

Aivazovski, Ivan Konstantinovitš (1817-1900)

Aivazovski oli kiinnostunut merestä ja laivoista ja seurasi venäläisiä laivastonpäälliköitä heidän merimatkoillaan. Aivazovski matkusteli Italiassa, Saksassa, Englannissa ja Espanjassa. Vuonna 1844 hän sai akateemikon arvon ja hänet määrättiin Venäjän merivoimien johtavaksi taiteilijaksi.

Aivazovski asui ja työskenteli pääasiallisesti Krimillä Feodosian kaupungissa. Hän oli erittäin tuottelias, hän on maalannut yli 6000 teosta, joista kuuluisimpia ovat Myrsky Mustalla merellä (1845), Yhdeksäs aalto (1859) ja Priki Merkurius (1892). Aivazovskilla oli useita oppilaita, joista kuuluisin on Arhip Kuindži.

Aivazovskin teosten luontokuvien vaikuttavuutta ihaileva katsoja varmaankin haluaa tietää, miten taiteilija on maalannut teoksensa. Tähän Aivazovski vastaa itse: "Siveltimen on erittäin vaikea tavoittaa luonnonvoimien liikettä. Salamaa, tuulenpuuskaa tai aaltojen loisketta on mahdoton kuvata suoraan luonnosta. Taiteilijan pitää muistaa ne". Mutta loistavan muistin lisäksi yli 6000 teosta maallaneella taiteilijalla on uskomattoman rikas kuvittelukyky.

Yhdeksäs aalto 1850

Maalaus Yhdeksäs aalto kuuluu Aivazovskin merkittävimpiin töihin. Teoksen aiheena on ihmisen taistelu luonnonvoimia vastaan. Aihe perustuu merimiesten uskomukseen, että yhdeksäs aalto on kauhein ja kohtalokkain.

Hukkuvan laivan mastosta kiinnipitävät ihmiset ovat hukkumaisillaan valtaviin aaltojen keskellä. Näyttäisi siltä, että he kaikki ovat tuhoon tuomittuja, mutta kantautuuko näille ihmisille kuitenkin toivo pelastumisesta synkkien pilvien takaa tunkeutuvien auringonsäteiden välityksellä? Käyttäessään kirkkaita värejä ja kuvatesaan valon ilmeikästä leikkiä taiteilija on korostanut dramaattisen maalauksen elämänmyönteisyyttä.

Vasiljev, Fjodor Aleksandrovitš (1850 – 1873)

on maisemamaalari. Hän opiskeli Pietarin Taideyhdistyksen Piirustuskoulussa ja sai vaikutteita esimerkiksi Ivan Kramskoilta ja Ivan Šiškiniltä. Hänen maisemamaalauksensa edustavat romanttista tyyliä. Hänen työuransa jäi kovin lyhyeksi, vain kuuden vuoden mittaiseksi, sillä hän kuoli tuberkuloosiin 23-vuotiaana. Suurin osa hänen töistään on Tretjakovin galleriassa Moskovassa tai Pietarissa Venäläisessä museossa.

Näkymä Volgalta, parkkilaivat 1870,

Venäläinen museo Pietari.

Taiteilijan romanttisin työ on peräisin Repinin ja Vasiljevin yhteiseltä Volgan matkalta. Matkan aikana Vasiljev maalasi väsymättä maaseudun ihmisten muotokuvia, kansan elämää ja maisemia ja tavoitti töillään venäläisen maaseudun olemuksen. Maalaus ilmentää taiteilijan vaikutelmia. Se kuvaa aamun kauneutta Volgalla. Taivaan kirkas sini, horisontissa pyörteinä nousevat pilvijärkäleht, jotka ovat vielä merkinä öisestä rajuilmastasta, ja peilityyni veden pinta välittävät suuren juhluuden tunteen.

Samaan aikaan kuin keskellä kompositiota olevat laivat ylösnostetuina purjeina tuovat teokseen vivahduksen romanttista pyrkimystä kohti tutkimatonta. Vaatimaton luonnon aihe on Vasiljevin työssä saavuttanut monumenttimaalauksen mittasuhteet. Lauttureiden parkki-laivojen lepattavat purjeet herättävät romanttisen mielikuvan merimatkoista. Erityisen hyvin Vasiljev osasi kuvata taivasta, tähän eivät pystyneet muut hänen aikansa taiteilijat. Taiteilija Nikolai Gen mukaan Vasiljev avasi katsojille "elävän taivaan".

Šiškin, Ivan Ivanovitš (1832 – 1898)

oli venäläinen taidemaalari ja maalaustaiteiden professori. Hän tuli tunnetuksi erityisesti mestarillisena

puiden ja aarniometsien kuvaajana. Hän opiskeli Moskovassa ja Pietarin Taideakatemiassa, missä hän myöhemmin toimi opettajana. Šiškinillä oli läheiset suhteet Venäjän maalaustaidetta uudistaneeseen vaeltajien eli peredvižnikkien koulukuntaan.

Hän otti tehtäväkseen luonnon tutkimisen ja vietti paljon aikaa luonnossa tekemällä paikan päällä piirustuksia ja luonnoksia puista, oksista, lehdistä ja ruohosta. Myöhemmin hän käytti näitä luonnoksia malleina maalatessaan teoksiaan.

Vuonna 1873 Pietarin taideakatemia kohotti hänet professoriksi, missä virassa hän toimi kuolemaansa asti. Šiškin teki elämässään satoja maisemamaalauksia ja tuhansia piirustuksia, joista useat hankki venäläinen kauppias ja taiteenkerääjä Pavel Tretjakov. Suurin osa Šiškinin tunnetuimmista maalauksista on nähtävillä Tretjakovin galleriassa Moskovassa tai Venäläisen taiteen museossa Pietarissa.

Ivan Šiškin kuoli vuonna 1898 maalaustelineensä ääreen

Synkkä korpi 1872

Kuindži, Arhip Ivanovitš (1842 – 1910)

Kuindži. Arhip menetti vanhempiensa kuuden vuoden iässä, joten hänen täytyi itse hankkia elantonsa työskentelemällä kirkonrakennustöissä, laiduntamalla kotieläimiä ja työskentelemällä kauppiaan apulaisena. Viiden vuoden ajan 1860-1865 Arhip Kuindži työskenteli Isakovitšin valokuvastudion retusioijana Taganrogissa. Kuindži yritti perustaa oman valokuvastudion, mutta se ei menestynyt. Tämän jälkeen Kuindži muutti Pietariin. Hän opiskeli maalaamista etupäässä itsenäisesti Keisarillisessa taideakatemiassa vuodesta 1868 al-

Kuutamoyö Dnjeprillä 1880

kaen (täysjäsen 1893 alkaen). Hän oli yksi Vaeltajien perustajista vuonna 1870. Hänen varhaisimmissa töissään voidaan nähdä Ivan Aivazovskin vaikutusta. Maisema-maalauksissaan Kuindži käyttää valaistusta ja värisävyjä omaperäisesti ja pyrkii näin ilmaisemaan näkemyksensä luonnosta. Kuindži tutki jatkuvasti luontoa ja pyrki välittämään vaikeasti tavoiteltavia tunnelmia, joille on ominaista kirkkaat värisävyt. Maalaus Kuutamoyö Dnjeprillä vuodelta 1880 oli valtava menestys. Teos kirjaimellisesti mykisti Pietarissa järjestetyssä näyttelyssä kävijät. Heidän oli vaikea uskoa, että tavallisilla väreillä oli mahdollista saavuttaa veden ja pilvien läpikuultava valo.

Levitan, Isaak Iljitš (1861 – 1900)

Levitan syntyi Liettuaan juutalaiseen perheeseen, jonka mukana hän muutti vuonna 1870 Moskovaan. Hän opiskeli Moskovan taidekoulussa Savrasovin ja Polenovin oppilaana. Hänen maalauksissaan venäläisen luonto yhdistyy taiteilijan syvään henkilökohtaiseen kokemukseen. Levitan pyrki luomaan maisemaan tunnelman, jossa ilmenisivät venäläisen luonnon kansalliset piirteet ja inhimilliset tunteet. Levitanin töitä on esillä Venäläisessä museossa, Tretjakovin galleriassa Moskovassa ja muissa Venäjän kaupungeissa.

Hän aloitti uransa varhain, ja töitä oli julkisesti näytteillä jo vuonna 1877. Hänen uransa jatkui menestyksekkäänä läpi 1880–1890-lukujen, ja sen katkaisi vasta sairauden aiheuttama kuolema elokuussa 1900, jolloin taiteilija oli 39 vuoden ikäinen.

Levitanin maalauksissa tunnetilat ovat hyvin erilaisia: synkkä teos Syvänteen rannalla kuvastaa hämärää huolestuneisuutta, kun taas teoksessa Maaliskuu tunnelma on iloisen riemullinen. (Tretjakovin galleriassa) Syksy oli kuitenkin Levitanin rakkain vuodenaika ja syksystä hän maalasi yli 100 teosta.

Kuutamoinen iltahämärä 1899

Lähteet

<http://info.edu.turku.fi/venalaisettaiteilijat/taiteilijoista.html> http://fi.wikipedia.org/wiki/Tretjakovin_galleria#Kokoelmat
<http://fi.wikipedia.org/wiki/Vaeltajat>
<http://www.peda.net/veraja/projekti/centraali/jao/venaja/kult/>
http://fi.wikipedia.org/wiki/Arhip_Kuindzi
http://fi.wikipedia.org/wiki/Ivan_Siskin